

Yttrande över remiss från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet gällande Bättre förutsättningar inom djurens hälso- och sjukvård (SOU 2022:58)

Veterinärer utan Gränser-Sverige (VSF-Sverige) tackar för att ha blivit inbjudna till att lämna synpunkter på denna utredning, och står gärna med på framtida sändlistor för liknande remisser. VSF-Sverige arbetar med djurhälsa, djurvälstånd och One Health/One Welfare i olika internationella projekt (<https://www.vsf-sverige.org/>).

Sammanfattning

VSF-Sverige anser att:

- Det är av stor vikt för djurskydd, smittskydd och livsmedelsproduktion att det finns veterinär service dygnet runt i hela landet.
- Att en utökad avlivningstjänst inte kan ersätta en dygns- och rikstäckande veterinär service.
- Att ansvaret för smittskyddsarbetet fortsatt är statligt, för att på bästa sätt minska risken för spridning av smittsamma sjukdomar till och inom landet.
- Utredningen enbart fokuserat på ett utökat antal veterinärer som svar på veterinärbristen, men inte utrett andra troliga orsaker, såsom bristfällig arbetssituation.
- Att utländska veterinärer i många fall bör gå någon slags tilläggsutbildning, och inte enbart genomgå en examination, för att erhålla svensk veterinärlegitimation.

Synpunkter

Utredningen konstaterar att "klimatförändringar, globalisering, urbanisering och befolkningsökning kan leda till ökad kontakt mellan vilda djurarter, tama djurarter och människor vilket i sin tur ökar risken för uppkomst av nya sjukdomar och smittspridningsvägar". Vidare tar utredaren fasta på vikten av ett gott djurskydd, livsmedelssäkerhet och en hållbar användning av antibiotika. Utredaren tar upp att snabba insatser behövs vid utbrott av smittsamma sjukdomar, och påpekar även att veterinärbehovet är stort under beredskapstid och att kraven på veterinärvård har ökat, samtidigt som det råder brist på veterinärer.

VSF-Sverige avstyrker utredarens förslag om begränsad veterinär service mellan kl. 23 och 06, då detta inte ger ett fullgott djurskydd och riskerar att ge upphov till onödigt lidande, i strid med djurskyddslagen. Tillgänglig veterinärvård dygnet runt är nödvändigt för upprätthållandet av ett gott djur- och smittskydd samt av landets livsmedelsproduktion. Vetskapen om att det finns veterinär service dygnet runt är en stor trygghet för djurägare. VSF menar att tillgång till veterinärer i hela landet måste få kosta för att vi ska kunna säkerställa både ett gott djurskydd och smittskydd samt för att kunna upprätthålla en livsmedelsproduktion över hela landet. För att nå dit, så tillstyrker VSF-Sverige främst alternativ 6 *Från veterinär beredskap till jour* (s. 189). Det är visserligen ett dyrare förslag, men VSF-Sverige menar att samhällsviktiga veterinärinsatser (avseende djurskydd, smittskydd, livsmedelsproduktion och -säkerhet) måste få kosta. Därtill kommer att om den veterinära kapaciteten inte kan upprätthållas, så kan kostnaderna för samhället bli väldigt stora, både i form av lidande och pengar, exempelvis vid utbrott av smittsamma sjukdomar.

VSF-Sverige manar till försiktighet när det gäller utökade möjligheter för djurägare att behandla sjukdomar och skador helt på egen hand, inkl. delegering inom ramen för ViLA. Inte minst för att sjukdomar och skador som djur behöver omgående vård för nattetid sannolikt inte lämpar sig för delegerad behandling, utan kräver veterinär insats. Däremot ställer sig VSF-Sverige positivt till veterinär rådgivning under beredskapstid som komplettering till, dock inte som ersättning för, rikstäckande veterinärservice. Sådan rådgivning kan innebära en första bedömning om behovet av akut vård, vilket är positivt för såväl djur som oroliga djurägare.

En utökad avlivningsservice kan vara önskvärd för att minska onödigt lidande hos svårt sjuka och skadade djur. VSF-Sverige anser dock inte att en utökad avlivningstjänst ska ersätta fullgod veterinär service. I många fall bör veterinär anlitas för bedömning och eventuell behandling innan beslut om avlivning tas. Det är VSF-Sveriges bestämda uppfattning att avlivningar, oavsett anledning, omfattning och metod, måste uppfylla höga krav på kompetens, då det annars kan ge upphov till onödigt lidande.

VSF-Sverige har erfarenhet av smittsamma sjukdomars negativa påverkan på djur och djurägare från olika länder. Även om Sverige har ett förhållandevis gott smittskyddsläge, så lever vi en global tidsålder (handel, transporter, etc.), med ett flertal risker för smittspridning mellan djur, men även mellan djur och människa. Lägg därtill effekter av klimatförändringar och utarmning av den biologiska mångfalden, vilket kan öka risken för spridning av smittsamma sjukdomar (One Health). VSF-Sverige anser därför, precis som utredaren, att det statliga samlade ansvaret för Sveriges överlag framgångsrika smittskyddsarbete bör gälla även framledes.

Utredaren föreslår att en utökning av antalet utbildningsplatser på veterinärprogrammet kan råda bot på den rådande veterinärbristen. VSF-Sverige menar att det inte enbart går att fokusera på antalet veterinärer, utan hänsyn måste också tas till andra faktorer som förefaller spela in, nämligen veterinärernas arbetssituation, arbetsmiljö, mm. För att motverka bristen på veterinärer så behöver således orsaken främst sökas där. Samtidigt är det av stor vikt att det utökade antal veterinärer som ska examineras framledes erhåller tillräckligt god dag 1-kompetens, vilket även är ett EU-krav.

Utredaren föreslår att det ska bli lättare för utländska veterinärer att erhålla svensk veterinärlegitimation, genom en examen. VSF-Sverige menar att eftersom förhållandena för och nivån på svensk veterinärmedicin kan skilja sig markant mot den som veterinärer från många länder utanför EU arbetat med, så behöver många utländska veterinärer en kompletterande utbildning för att säkerställa sin kompetens inom olika veterinära områden (inklusive djursjukvård, djur- och smittskydd, livsmedelsäkerhet, antibiotikaanvändning, etc.). Dessutom så är förståelse för olika etiska värderingar vid djursjukvård, avlivningar, smittskyddssituationer, etc. viktig. Därtill är enbart en examen otillräcklig.

Vänliga hälsningar

Veterinärer utan gränser- Sverige

Kontaktperson: Sara Lysholm, stf. Ordförande: ordf@vsf-sverige.org